

På jagt efter løsninger på mavesår

Mavesår: VSP har løbende undersøgelser af årsagerne til mavesår, og af hvordan mavesår forebygges. To af dem er netop afsluttet.

Konklusion

Det er igen påvist, at pelleteret foder øger risikoen for mavesår. Hampeskaller tildelt oveni pelleteret foder medførte kun en lille reduktion af de alvorligste grader af mavesår.

Af Marie Erika Busch, dyrlæge, Marie Louise Pedersen, seniorkonsulent

Mavesår hos grise er i høj grad foderbetinget, og det er en stor udfordring at finde tiltag, der giver sunde maver uden en væsentlig forringet foderudnyttelse eller øget foderpris. Det er dog ikke kun foderet, der betinger mavesår. Undersøgelser tyder på, at der kan være en sammenhæng mellem mavesår og anden form for sygdom.

Mavesår og lungesygge

En undersøgelse foretaget i 37 slagtesvinebesætninger havde til formål at påvise forhold i besætningerne, som medførte en høj forekomst af mavesår ved slagtning. Resultaterne viste, at besætninger, der var smittet med Ap6 (ondartet lungesygge type 6), havde flere mavesår end usmittede besætninger. Det stemmer overens med, at der tidligere er påvist sammenhæng mellem brysthindear og mavesår. Det kan være fordi, lungesygge øger risikoen for, at mavesår opstår – eller omvendt. Der

var ingen sammenhæng mellem smitte med Ap2 og mavesår, og det kan ikke umiddelbart forklares, hvorfor der skulle være denne forskel på Ap6 og Ap2.

Besætninger, der var vaccineret mod PCV2, havde højere forekomst af mavesår end uvaccinerede besætninger. Det skyldes sandsynligvis, at man oftere vælger at PCV2-vaccinere i besætninger, som har mange mavesår, eventuelt fordi der er andre sygdomsproblemer, og disse problemer har sammenhæng med en øget forekomst af mavesår.

Pelleteret foder

Ikke overraskende viste det

Billeder af hampeskaller (venstre) og hampekage (højre).

sig, at besætninger, som fik pelleteret foder, havde cirka fire gange flere mavesår (indeks 6-10) end besætninger med melfoder. Tidligere afprøvninger viser, at pelleteret foder giver flere mavesår, selv om foderet er groft formalet.

Tildeling af halm havde ikke sammenhæng med forekomsten af mavesår. Det kan dog ikke konkluderes, at halm slet ikke kan have betydning for udviklingen af mavesår. Undersøgelsen omfattede et begrænset antal besætninger,

Hamp til slagtesvin, mavesår og konsistens af maveindhold

Gruppe	Melfoder	Piller	Hampekager	Hampeskaller
Ad lib foder	varmebehandlet		pelleteret foder	
fra 30 kg til slagtning			4 % tilsat før pelletering	4 % tilsat efter pelletering
Antal undersøgte maver		107	110	103 108
% med indeks 6-10		10 % a	95 % b	92 % b 92 % b
% med indeks 8-10		6 % a	60 % b	52 % b 44 % c
% med vandigt indhold		1 % a	52 % b	48 % b 33 % c

a, b, c: Værdier med forskelligt bogstav er statistisk sikkert forskellige (P < 0,05)

så kun markante forskelle ville kunne påvises.

Maveindholdet afslører

Groft formalet melfoder giver et mere grødet maveindhold, som sandsynligvis sikrer, at den sarte hvide del af maven ikke udsættes for maveindhold med lav pH. Ofte giver pelleteret foder et mere vandigt maveindhold. SEGES Videncenter for Svineproduktion har i samarbejde med Aarhus Universitet testet, om hamp har en positiv indflydelse på maveindholdet og dermed på mavesår.

Lille effekt af hampeskal

Det blev undersøgt, om tilsætning af hampekager eller skaller til pelleteret foder medførte færre mavesår hos slagtesvin. Der indgik i alt fire grupper i afprøvningen (se tabel). Som det ses i tabellen medførte hampeskaller tildelt oveni det pelleterede foder (gruppe 4) lidt færre alvorlige mavesår (indeks 8-10) end pelleteret foder uden hamp (gruppe 2), men effekten var meget begrænset set i forhold

til den fordelagtige effekt af at fodre med mellemgroft melfoder (gruppe 1). Skallerne medførte, at færre maver havde et vandigt indhold.

Hamp tilsat pelleteret foder kan ikke anbefales til at forebygge mavesår, mens groft formalet melfoder giver størst sikkerhed mod mavesår.

Fakta

- Grødet indhold i grisens mave sænker risikoen for mavesår. Derfor blev hampeprodukternes evne til at danne 'grød' (kvælde op) undersøgt. Hampeskaller og hampekager kvældede godt op, når der blev tilsat væske og blev derfor valgt til afprøvningen. Hampehalm har god sugsevne, men er svært at tildele i præcise mængder og blev derfor fravalgt.